

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XI.

V Ljubljani 2. kimovca 1858.

List 18.

Venec

na grob Greg. Kemperle-ta bogoslovca. *)

Ko pomladi rož'ca se lepo razeveta,
Jo prerada le že slana umori;
In ko vert, polje nar lepsi sad obeta,
Oh! nar rajši huda ura prigermi.

Rožicam cvetečim je mladost podobna; —
Pa tud rada huda ura privihra,
Oh prerada zamori jo kuga zlobna
In strupeni dim posvetniga duha.

Redki le so, ki v mladosti dobi zlati
Se ovarjejo nesrečne kuge té;
Še bolj redki pa talentov so bogati,
Ki ponižno zraven hranijo sercé. —

Nar bolj redek pa zmed njih, ki obdar'vani
So s telesa, duha lepimi darmi,
Je mladenč, ki tud sercé nedolžno hrani:
Tak si bil preljubi ranjki Gregor ti! —

Torej se je cerkev tebe veselila
De zvestó boš pasel kmalo nje ovce.
Pa prezgodaj te je vzela smert nemila —
* Oh pravične naše so tedaj solzé.

Vender pa čemu potreba žalovati?
Kdo bi ne privošil sreče ti vesel?
Te med angeljce je hotel Bog odbrati,
De med njimi boš mu večno hvalo pel.

Kratko sicer tvoje bilo je življenje,
Vender časa si veliko spolnil v njim,
Ker dosegel Božje si dopadajenje.
Torej hitro si prišet izvoljenim.

Vživaj tedaj krono tam v deželi zlati
S Stanislavam, Berhmanzam, Alojzijam;
Pros' za nas, ki moramo se vojskovati,
De ta sreča dojde enkrat tudi nam!

Marija, Kraljica angelska.

(Iz nemškiga.)

Pojemo ti iz serca veseliga,
Marija, Kraljica angelska!
Na zemlji ti angeli stregli so,
V nebesih ti angeli služijo.
Češena si iz serca veseliga,
Marija, Kraljica angelska!

Marija, pozdravil je angel te,
Devico nar srečniši zemlje vse,
Nevesta nebeška, precista ti,
In polna Gospodove milosti!

Poglej v nas iz serca premiliga,
Marija, Kraljica angelska!

Marija, na strune je hvalo pel
Ti angelov zvoljenih zbor vesel,
Ko detice Božje in Kralj nebes
V naročji bilo ti je, ubožno res.
Tak pojmo iz serca vnetiga,
Marija, Kraljica angelska!

Si stala napolnjena bolečin,
Pri grobu, kjer bil položen je Sin;
Pa angel pristopil je razsvetljen,
Pokazal Sinu, ki je oživljen.
Do Sina nas pelji preljubiga,
Marija, Kraljica angelska!

In kadar poklical te je Gospod,
In mirno ločila si se od tod;
Prisel je tu angelov svetli zbor,
In nesel s častjo te je k Bogu gor.
In pel ti je iz duha vnetiga,
Marija, Kraljica angelska!

Marija, med angele vdruži nas,
Ki zbrani krog tebe so vsaki čas;
Marija, ti Mati vse milosti,
Med angele rajske nas pelji ti,
Te hvalit iz serca veseliga,
Marija, Kraljica angelska!

Hicinger.

Stoletnica marburškiga gimnazija.

Zlat in neprecenljiv dar zares so otroku pridni starši, srečen tisti, kterimu jih Božja milost take preskerbi, kajti s srebrom ali zlatam se kupiti nikakor ne dajo. Pridni starši so otroku to, kar skerbni vertnar drevesu, to kar spomladno solnce mladi zemlji; zasadijo mu v serce žlahtno zerno, iz kteriga slej priraste lep sad čedniga in bogoljubniga življenja. Zato jim po pravici gre ljubezen, spoštovanje, čast in hvala. Kdor bi pozabil, svoje starše ljubiti, spoštovati in jim hvaležin biti, bi ga močno pred Bogam toževal um, kteri mu da spoznati njihove velike dobrote, tožila bi ga beseda Božja, ki pravi: „Spoštuj iz celiga serca svojiga očeta in ne pozabi bolečin svoje matere, stori jim dobro, kakor so oni tudi tebi storili“. Sir. 7.

Ali ne manj ljubezni, spoštovanja, časti in hvale zaslužijo naši učitelji, ki so naših staršev pomočniki, namestniki in za njimi naši nar večji dobrotniki.

Denimo trude, poterpežljivosti, britkosti, žalosti, ki so jih starši in učitelji z nami imeli, na eno tehtnico in ne pozabimo še njihoviga velikokrat majhniga plačila; in vidili bomo, de ena skledica (tehtilnica) od druge ne bo mnogo nižej ali višej stala. Ljubiti in spoštovati učitelje in vse dobrotnike, ki so s svojo darežljivo roko k našimu izrejenju in izobraženju kaj pripomogli, in če so že rajni, za nje pri Bogu prositi, je naša sveta dolžnost. Ako to dolžnost v nemar pušamo, bota nas zopet pri Bogu tožila naš um in Božja beseda.

Sto let je preteklo od tiste dobe, kar je marburški

*) Gregor Kemperle, rojen v selški fari na Gorenskim 5 sušca 1837, z nar lepšimi lastnostmi in darovi od Stvarnika obdaran, je z izverstno učenostjo skoraj v vsih vednostih vedno sklepal skerb za pravo pobožnost in posebno za nedolžnost in ponižnost, ki je podloga vse pobožnosti. Smel bi se pravi Alojzi sedanjiga časa in naših krajev imenovati. Bil je rastlika in cvetica ljubljanske mladenšnice, Alojzjeviša, kterimu bo tudi še po smerti v lepo čast. Umerl je za jetiko 19. vel. serpana v stari Loki, kamor se je bil prišel ozdravljat. Naj v miru počiva!

gimnazij v življenji. Veliko mladenčev, posebno iz maliga Štajera, je v tem času obiskovalo to učiliše v veseli nadi, de bodo tukaj našli svojo prihodnjo srečo, in niso se goljufali; zakaj mnogi, ki so semkaj prišli ubožni, so bogati odišli, tu so se jele njihove dušne moči razcvetati; tu se jim je postavil temelj njihoviga stana, kateri jim daja kruh; njihove učenosti in omike, ki jim daja vrednost in spoštovanje pri ljudeh, in njihoviga uravniga (moralniga) življenja, ki jim daja vrednost pred Bogam.

Gledé na te velike dobre in naj bi, kakor sim zgorej omenil, po svoji dolžnosti počastili še žive učenike in dobrotnike, in se rajnih hvaležno pri Bogu spomnili, se je snidlo 2. vel. serpana pri stoletni slovesnosti marburškiga gimnazija veliko nekdanjih učencov tega učiliša; tudi jez sim bil med njimi. Kakošna je ta slovesnost bila, naj vam le kratko povém, ker jo bodo druge novine obsirneje popisale. Lepo je bil gimnazij ozališan in iz vsaciga okna je molela zastava razne barve. V gimnazijski cerkvi sv. Alojzja, ktera tačas služi kot mestna farna cerkev, se je pričela slovesnost z nagovorom in veliko mašo. Govorili so gosp. profesor Terstenjak in sv. mašo peli mestni farmešter in naddekan Pihler. Po sv. maši se je zapela hvalna pesem: Tebe Bog mi hvalimo. Po doveršenim opravilu v cerkvi so se v gimnazijskim dvoriši učenci vsih osem razredov po vojaško v verste vstopili; vsak razred je imel svojo zastavo; mestna godba zadoni in napred se pomika skozi mesto vsa truma učencov, dokler se ne ustavi v gradu grofa Brandisa. Za njimi pride kmalo vsa zbrana gospoda, in obhajala se je tu v prostorni sobi ostala slovesnost. Gimnazijski ravnatelj, gospod Lang, je razložil vzrok slovesniga obhajanja; povedal je zgodovino in delavnost marburškiga gimnazija, in je kaj lepo v spomin vzel utemelitelje in vse dobrotnike tega učiliša. Potem so govorili trije učenci; prvi po latinsko, drugi po slovensko, tretji po nemško. Pred in po vsakim govoru so učenci pridno zapeli.

Med slovenskimi pesmimi smo slišali mirno in ganljivo „Zvonikarjevo“ ki človeškiga duha v višine povzdigne, in veselo „Vstanimo“, ktera je bila od vsih pričujočih pohvaljena. Na koncu so se šolske darila razdelile in po odpetji cesarske pesmi smo se razišli. Zadosti od te slovesnosti; vse se nam je prav dopadlo, veseli dan smo takrat v Marburgu imeli; samo naj še povém nekatere besede zastran tega gimnazija, ki zadevajo cerkvene reči.

Kdo je osnovavec in vtemelitelj tega gimnazija? Vsiga spoštovanja vredni udje Jezusove družbe. Eden njihov tovarš, po imenu O. Adalbert, je svojo dedšino redu jezuitarskimu v ta namen izročil, de naj si jezuitarji poišejo v spodnjim Štirnem pripravniga mesta in se tam vselijo. Jezuitarji so v Marburgu latinske šole osnovali, vtemelili in 7. maj. serpana l. 1758 tu učiti začeli. Leta 1773 so v Avstriji jezuitarski red zaterli in odstavili, zato so jezuitarji to leto marburški gimnazij zgubili, ali dolgo potem so še učili odstavljeni udje tega reda s Piaristi vred na tem učilišu. Ko se je pisalo 1806, je v Marburgu umerl zadnji jezuit O. Ringauf, ki je bil učenik in prednik tega učiliša. (Poglej Heft-Programm des k. k. Gymnasiums in Marburg etc.)

Komú tedaj gre narpopred čast in hvala pri obhajanju stoletnice marburškiga gimnazija? Brez dvombe za odgojenje mladeži toliko za-lužnimu redu družbe Jezusove. Veliko dobriga je ta red že storil in še zdaj dela, in naj bi ravno zgodovina molčala, veličastne poslopja in cele germade naj izverstniših bukev pri vsacim oddelku učenosti bodo govorile, vpile in o-ramotovale njega, kateri prederzno sodi in graja, česar ne pozna. Veliko britkiga so že temu redu dali požreti nevošljivci in napuhneži, zakaj kdor prederzno sodi in graja, kar ne pozna, je prederzneš ali pa napuhneš, in kogar v serec zbada, ko vidi družiga izverstnišiga od sebe, je nevošljivec; ali mi štirnški Slovenci nikoli ne trobimo v rog take baže ljudi, temuč vemo vselej

hvalo č. jezuitarjem, ki so z vtemelitvo gimnazija v Marburgu marsikterimu slovenskimu sinu priložnost dali, se dalje učiti, kar bi se drugači ne bilo zgodilo, so potem našimu ljudstvu pripravnih duhovnov priskerbeli in tako za njegovo omiko veliko storili. Pred to dobo se je malo štajerskih Slovencev učilo na višjih šolah; ali od kar se je v Marburgu gimnazij vstanovil, je jel biti Marburg zbirališe slovenskih mladenčev za višjo izobrazo in odgojiše mnogih duhovnov; zakaj slovenski učenci so si do leta osem in štirideset le duhovni stan volili, tako de je malo število štajerskih Slovencev skorej celo sekovsko škofijo z duhovnimi pastirji oskerboval. Po tih domačih duhovnikih, kterih je v naših krajih prej pomanjkovalo, je prišlo zmiraj več omike in nauka med naše ljudstvo, in veči čast Božja se je jela razširjati med njim. Torej marburški gimnazij za cerkev nima male zasluge.

Temelj vsimu temu pa so položili č. udje Jezusoviga društva. Zato čast in hvala, komur hvala in čast po pravici gre. Čast in hvala pa tudi vsim, posebno sedanjim učiteljem, ki toliko skerbjijo za moralno odgojenje šolske mladeži. De drugo zamolčim, zavernem častite bravce na razveselovanje, kteriga so gg. profesorji priskerbeli svojim učencam 1. vel. travna v bližnjih Rušah. Mlad človek ljubi razveselovanje, ako se mu celo odrče ni dobro, in ako pri razveselovanji nima čuvaja in varha, tudi ni dobro. Ali pri omenjeni veselici v Rušah so imenovani gospodi za oboje skerb imeli. Čast in hvala pa zadnjič tudi vsim zlahtnim gospodam in gospém, ki toliko obilno podpirajo siromašne učence tega učiliša. S tem ne koristijo le samo posameznimu človeku, temuč gošče celimu narodu. Milostljiva roka Božja! ti spletaj vsim našim še živim učenikam in dobrotnikam zmiraj lepšo krono večniga veselja, rajnim pa daj vživati zasluženo plačilo, večna luč jim naj mirno sveti; nam pa prava luč kersanske modrosti, ktero so nam prižgati pripomogli.

Božidar Koren.

Kina in kersanska vera.

(Spisal Valentin Sežun.)

(Dalje in konec.)

Pa ena reč je bila razširjanju kersanske vere v Kina zmiraj bolj nasproti, in smemo reči, de je bila nar huji vzrok revniga stanü, v kterim je ona tam še zdaj, namreč, razpor med misijonarji zavoljo dopušenja vterjenih kineških naväd, ktere so se enim bolj, drugim manj malikovavske zdele (accomodatio).

Silno težki kineški jezik nima besede, ktera bi Boga pomenila. V ti zadergi so jezuiti sem od časa O. Riccita za pomen „Bog“ rabili kineški izrek „Tien-tšu“, t. j. „Gospod nebes“. Omenili smo že, koliko oblast imajo starsi čez svoje otroke, in kako de jim le-ti po davni navadi in po deželskih postavah vso le mogočo pokoršino in spoštovanje skazujejo, in de se kineški rod svojih seg nepremakljivo derži. Taka sega in navada so tudi daritve, ki se za ranjcimi opravljajo. Vstal je bil tako razpor med misijonarji jezuitarskiga, franciškanskiga in dominikanskiga reda; ali se kineškim spreobrnjencam smé pustiti, de bi Boga Tien-tšu klicali, in de bi za ranjce daritve z navadnimi segami opravljali. Jezuiti, ki so dobro previdili, de se le s tem dopušenjem kersanska vera pri Kinezih zamore vko-reniniti, so to terpeli, kolikor je bilo nar več mogoče; drugi redovniki pa so brez pozira na vrašeno navado kineškiga ljudstva vse to kakor malikovavske ostanke zavergli in prepovedovali. Pričakalo se je dolgo časa sem ter tje, in papeži so poslance posiljali, pa niso se zedinili.

Na vse poslednje je cesar Jung-čing vkazal vse misijonarje v Peking in v Kanton spraviti, in cerkve (bilo jih je čez 300) podreti ali v malikovavske tempeljne in v shrambe premeniti. L. 1725 je bilo v Pekingu še 10.000 kristjanov pri sv. Obhajilu in 3.000 najdencov je bilo kersanih; ali po deželi so divjali mandarini čedalje hujsi čez

keršansko vero. L. 1732 so se mogli vsi misijonarji iz Kantona odpeljati; novi cesar Kienlong je bil še hujši protivnik. L. 1747 je bilo 8 misijonarjev martranih, koliko pa družih vernikov. Ječa, tezavnica, ploh na vratu, udarci z bambusam in pregnanstvo je bila njih zgoda. Zdaj pride še l. 1773 nesrečni preklic jezuitarskiga reda in potlej francoska prekucija. Misliti je bilo, da je zdaj keršanstvu v Kini odklenkalo. Vender je bilo memo toliko preganjanja in odpadov še do 200.000 vernikov; clo pod cesarjem Kia-king-am (1795—1820), kateri jih je tolikanj zatiral, se je bila cerkev nekaj opomogla. Cesar Tao-kvang, ki je pred sedanjim gospodaril, je do l. 1845 po svojih mandarinih vernike silno stiskal, apostolski namestnik Ignaci Delgrado je bil grozovitno mučen. Po dokončani vojski z Angleži l. 1842 so Francozi večji prostost kristjanam v Kini pridobili. Zdaj, ko imajo Angleži spet vojsko s Kino, se sliši od novih stisk keršanske vere. Kakošna je njena prihodnja osoda tukaj, sam Bog vé. — L. 1840 se je štelo v Kini okoli 256.000 katolicánov, ki so imeli l. 1847 petnajst apostolskih namestnikov. Od protestantske strani je v nar poslednjih letih Korl Gützlaff veliko dal od sebe govoriti. Ta mož je znal kineško govoriti kakor svoj materni jezik, je razumel še 21 družih azijskih narečij, in je pridno biblije med nevernike delil. Ali spreobrnjenja nevernikov on večidel ni dosegel, kakor tudi druge njegove stranke ne.

Kinezam podveržene dežele.

a) Korea.

Ta polotok je ena nar manj znanih dežel na zemlji. Pristeva se ji do 12 milijonov ljudi, čez ktere kralj z neomejeno oblastjo gospodari, vender mora on kineški in japanski vladi nekaj daca na leto plačevati, in obé vladi, posebno pa japanska, čujete oestro, da se Koreanci z nobenim drugim narodom ne pečajo. Iz Kine sem so prišli v začetku sedanjiga stoletja nekteri katoliški misijonarji v Koreo in so našli prav pripravne duše za sprejemo keršanske vere. Spreobrnjencov je zdaj tam kacic 20.000, ki imajo lastniga škofa. Tode brez odloga končá koreanska vlada vsakiga kristjana, ki zanj izvé, in zavoljo tega so oni v vedni, in rekeli bi, v hujši nevarnosti, kakor so bili kristjani v prvih tristoletjih pod ajdovskimi rimskimi cesarji. Kakor je keršanska cerkev še majhna, vender ima že svoje mučence. Britko je bilo l. 1844 brati, s kolikimi težavami je škof Imbert po Kini skrivej proti Koreji popotoval, več mescov po gojzdih polnih tigrov in drugih de-rečih zverin se potikal, in prilike iskal, kako bi ne zapa-zen od ljutih kineških in koreanskih ogleduhov k ubogim kristjanam v Koreji zamogel priti. Ali kakor Mojzes proti kananski, tako je Imbert na pragu koreanske dežele umrl.

b) Tibet.

Ta silno gorata in nar višji ležeča dežela, ktero himalajski snežniki od Indije ločijo, šteje do 7 milijonov ljudi budiškiga paganstva. Dalai-Lama je njih duhovni poglavar in skazujejo mu božje česenje, kakor Dairi-u v Japanu. L. 1707 so bili prišli misijonarji kapucinskiga reda v to deželo, in Dalai-Lama jim je bil dopustil v njegovim glavnim mestu Lasa prebivati. L. 1844—1845 sta bila prišla tje po neizrekljivih težavah dva francoska misijonarja, Gabet in Hue (reci Ÿk). Vladar Šiadja se je rad z njima pogovarjal od keršanske vere, jima izročil svojiga sina v odgojenje, in kapelica teh dvéh misijonarjev je bila polna ljudi, ki so hrepeneli po podučnji. S privoljenjem vladarja je bilo zdaj sklenjeno, da bi se Gabet čez himalajske gore v Indijo podal in tako zvezu z misijonarji v Kalkuti napravil, Hue pa, da bi v Lasi ostal in ljudi učil, dokler pomoč ne pride iz Indije. Ali preden se je Gabet na novo pot podal, je kineški pooblastenec, Ki-Khan, začel nagajati. Tirjal je, da se morata ta ptujca iz dežele spraviti in je vse to v Peking sporočil. Vladar je z žalostnim sercam misijonarjem oznanil, da jih ne more več obvarovati.

Ki-Khan je sklenil, jih z vojaško stražo v Kanton nazaj odpraviti. Mogla sta tako popotvati po vsim izhodnjim Tibetu — okoli 200 nemških milj, kodar še nikoli ni kak evropejec hodil, in sta l. 1846 spet v Kanton dospela. L. 1851 je rimska propaganda sklenila, skozi Indijo misijonarje v Tibet poslati. Dva moža, Robin in Bernard, sta iskala skoz deželo Butan, eden, Krich, pa skoz deželo Asam čez gore v Tibet priti. L. 1852 so bili spet novi delavci Kristusoviga vinograda v Tibet poslani.

Pa mi ni nič mar za to.

Mlada družba se zbere neki večer v gostivnici nekaciga večiga mesta. Prederzno so ga serkali, in bili so kmalo glasni in čez mero dobre volje. Oberó nar pred posvetne in domače novice, in ko jim to že preseda, se obernejo na verske in cerkvene reči, kakor je pri tacih skazamodrijanih že navada. Bila jim je posebno spoved le tolikanj na poti, da so se z jeziki kar močno vanjo vpirali; mende so mislili, da bo potlej njih vest bolj mirna, ako to dobrotno in zveličavno napravo Božjo naletujejo, v kateri se ranjena vest zaceli. „Veste kaj“, pravi eden, „to bi bila prava, ko bi kateri za šalo k spovedi šel“. Ker se drugi ti šali smeja, se uni ponudi, da hoče iti, ako stavo naredé. Res stopi k prvi spovednici, ki se mu naleti, in spovedniku prederzno reče, da je le zavolj stave prišel, in mu pové, kako da se je to dogodilo. Spovém se torej, da sim ta greh l. l. storil, — pa mi ni nič za to; — dalje tega, — pa mi ni nič mar za to. Tako je dosti grehov nastel, vselej s pristavkam: „pa mi ni nič mar za to!“ — Ko je nesramnež svoje bogokletje dokončal, začne častiljivi duhoven prav pohlevno in krotko govoriti in mu reče: Storili ste, kar je bilo za stavo; zdaj moram pa jest svojo dolžnost storiti in vam na storjeno spoved pokoro naložiti; tri dni po trikrat na dan — zjutraj, opoldne in zvečer recite:

Smert me čaka, pa mi za to nič ni mar.

Sodba me čaka, pa mi za to nič ni mar.

Pekel me čaka, pa mi za to nič ni mar.

S tem je bil zasmehovavec odpravljen.

Se tisti večer on vesel svojim tovaršem pripoveduje, kaj se dogodilo in iše od njih, da naj mu stavo plačajo. Le-ti pa so terdo tirjali, da mora poprej naloženo pokoro opraviti, ker tudi to k spovedi gre. „Tudi to bom storil“, jim reče, „vender pa je stava moja in ostane moja“. — Zares začne naložene besede govoriti, v začetku naglo, skorej brez vsiga premislika — scasama pa ga neko čudno čutilo spreha. Zamerla vera njegove mladosti mu v duši vstaja, nepokoj ga spreletuje, začne mu prederznost omahovati, poslednjič tistih groznih besed ne more več iz ust spraviti. Bog v svoji milosti se jih je bil poslužil, da je tega zgnubljenca otel. S strahom je jel misliti na smert, večnost in zveličanje svoje duše, in milost (gnada) je kmalo svoje delo dokončala.

Zopet se podá k duhovnu, od kteriga je bil tisto pokoro dobil, mu svoje serce razodene, ter ga prosi pomoči, da bi se mogel prav spovedati, spokoriti in z Bogom spraviti. — To prečudno vodbo Božjo je večkrat pripovedoval in je ostal stanoviten v veri in keršanskim življenji.

Ako bi bilo k ti dogodbi kaj pristaviti, naj bo tole: Noben človek naj se ne prederzne tako strašno norčevati z Božjimi reči in se zanašati, da se mu bo tako lepo izšlo kakor temu spokorniku, zakaj prav velikrat se je že dogodilo, da so bili bogokletneži kar naglo in neprevidama s strašno smertjo udarjeni.

Iz Amerike.

V Crou Wing-u 12. mal. serp. 1858.

Hvaljen bodi J. K.

Nar pred lepa zahvala za tvoje ljubo in tolikanj mi-kavno pismo, ktero sim ravno velikonočno nedeljo še

pred veliko mašo prejel, že od zunej sim spoznal, de je od tebe; komaj komaj sim se premagal, de ga nisim še pred mašo bral; pa me je bolj med mašo skušnjava motila, kakor bi bila morebiti, ko bi ga bil bral. To ti spoznam de vidiš kako neizrečeno sim še slab in na prijatle in novice itd. navezan. Večkrat sim že mislil, popolnoma vse pisanje pisem in branje vsih časnikov pustiti, de bi morebiti bolj pobožen postal, pa se spet bojim, de bi kot misijonar morebiti ne storil prav, ko bi prav nič ne vedil od zdanjiga stanu naše Cerkve in njenih duhovnov. Pač je težko pravo zadeti. Vaše pisma me pa vendar ne motijo dosti, temuč nekako k serčnosti obudujejo, ker so v tako lepim duhu pisane; samo v njih zapopadene novice me motijo in moje serce delé, de ga ne morem popolnoma Bogu in pa spolnovanju svojih dolžnost darovati. Dozdaj še ni bilo mogoče, indijanskih duhovnov izrediti, desiravno se je že večkrat poskušalo. Škof Baraga so mi že prvo leto rekli, de bi nikoli ne poskušali tega. Bog daj, de bi zamurci boljši lastnosti imeli; ubogi Indijani bodo mogli že samo s ptujimi duhovnimi zadovoljni biti, saj za en čas. V kratkim misliva z g. Pircam nov misijon pri nevernikih začeti; če bom živel, vam bom že kaj povedal. V tem okrožji, kjer so bili do zdaj g. Pirc, je prav malo Indijanov, so le večidel Francozje, Nemci in Angleži (to je, Irländeži Amerikanci). — Če utegneš, bi mi bil ljubo, de bi na odbor Mohorskiga društva v Celovec pisal, de sim obljubljeni rokopis poslal in sicer ne po pošti ker bi bilo 8 dolarjev veljalo, ampak po kupčijski poti, kar je le 3 dol. veljalo, tode sim mogel jest plačati; odboru prevelikih stroškov ne delati, sim raji plačal. Oddal sim rokopis v Milwaukee pri kat. nemškim kupeu, in je obljubil, de bo v 6 tednih že v Celovec, naj tedaj pri kakem špediterji zanj poprašujejo; napisal sim na odbor Mohorskiga društva. Ker za rokopis nič ne tirjam, pa prosim, de bi mi 3 dol. vernili, t. j., okoli 7 gold., ako rokopis dobé, in denar na Dunaj Leopold. društvu poslali s pristavkam, de je za me. Kadar boš kej utegnil, mi spet piši. Moli zame in za Indijane, tudi jest tebe in zamurcov ne pozabim. Lepo pozdravilo vsim. Pozneje ti bom kaj več pisal, ako bo Božja volja.

Lavtizar.

Kako je bil kuže debelih obsojen.

Oče. Francek, se že kersanskiga nauka učiš, povej mi: „Kdo je naš bližinj?“

Francek. Pri sosedu in drugod „vsak človek“; pri nas pa mislim, de naš kuže debelih.

Oče (debelo gleda). Kako to, moje dete?

Francek. Se mi zdi, de ga tako ljubite, kakor sami sebe, če ne še bolj.

Oče. O pa vender ne!

Francek. Z vami stanuje, se z vami sprehaja, smerčka kadar vi delate, je boljši kakor Lenka kersenica, in toliko, de bi zamogli s tem vsak dan 3 božčike razveseliti, ako bi bili oni vaši bližnji, in ne kuže debelih. —

Oče. Zakaj si pa rekel, de je tudi pri sosedu „vsak človek“ njih bližinj.

Francek. Tam so konjaču dali kužeta debeluha, ki so ga njih stari ranjki oče tako čehljali, kakor Vi našiga; in zdaj ubožci vzivajo, kar je poprej kosil in južinal, južinal in večerjal kuže debelih; velikrat vidim, de tudi reveže prenočujejo, pri nas pa bi kužeta debeluha, našiga bližnjiga, v spanji motili, ali ga celo zajédali. In Vi ste na sosedu zato hudi, in ste ga hudo rotili; on pa Vam je dobro storil, on je že velikrat Drozove kože in ovce z naše detelje odgnal; in ko se je bil unidan Boretov kuže Govgov z verige utergal, bi me bil raztergal, ko bi ne bil sosed pritekel s skleskam in ga odgnal. Oče, ali taki človek ni...?

Oče (ginjen). Molči, molči otrok, že dans mora naš kuže debelih pri mojstru trebežu večerjati.

Glasi zastran Knobleherjeviga spominka.

(Dalje.)

Iz Kočevja. Moja osebna misel je, de naj se truplo ranjčiga č. gosp. provikarja po vsaki ceni v domačijo prenese, in naj se v prav priročnim kraji shrani in spominek z njim vred postavi, n. pr. v ljubljanski stolni cerkvi, in le ko bi se tukaj ne dalo, pa na pokopališi pri sv. Kristofu.

Mih. Wolf, dekan.

Ravno te misli je vse prečastito duhovstvo cele dekanije brez izločka, kakor kaže dekanijski, poslani list, na katerim so zbirke z glasovi vred zaznamnjane. Vr.

V dekanijskim razpisu iz Šmartna pri Litii se med drugim te-le besede berejo:

Knobleher je drag biser, ki se bo v zgodovini svetel, in ki ga krajnsko duhovstvo smé svojiga imenovati. Krajnska dežela želi častin spominek postaviti njemu in serčnim Slovenceam, ki so bili z njim vred ravno tisti del izvolili, in so bili na ptujim od svojiga djanja poklicani, kakor on. In ker se duhovnu, ki se daruje le Bogu in razširjanju njegove svete Cerkve, tudi le spodobin cerkven spominek spodobi; bi bilo pač tudi želeti, de bi ta spominek tudi Knobleherjeve pozemeljske ostanke v sebi hranil, ako bi se zamoglo to doseči. itd.

Jožef Burger, dekan.

Iz Vodice, 28. mal. serpana. Spominek za dr. Knobleherja naj se napravi ali postavi v zvezdnim drevoredu, kakor gospod Likar pravi; ta misel nam v vodiski okolici grozno dopade.

Z Dolenskiga. Upam, de Ti ne bo zoperno, ako Ti poleg tega, kar se je zastran prenašbe Knobleherjeviga trupla in od njegoviga spominka dozdaj pisalo, jez zdaj — brez vsiga vsilovanja — še posebej svoje misli razodenem. Prav je, de naj se mu spodoben in primerin, pa ne predrag ali preimeniten (vender kamnat) spominek postavi, de bo več darov misijonu samimu v prid zaleglo, in de se ne bo mislilo, de je bilo ranjkimu, ali de je nam z njim le na posvetni slavi toliko ležeče. „Meum regnum non est de hoc mundo“. Prav je tudi in lepo, de naj se v njegov spominek tudi imena družih slovenskih misijonarjev vdolbejo, kateri so v tem težavnim misijonu svoje življenje darovali. Nisim pa nikakor, in ménim, de večina bravecov ne, s tistimi enih misel, kateri pravijo, de naj se mu le sam spominek postavi, kar vse časti vredni starček, mož poln cerkveniga duha, gosp. L. Dolinar prazen spominek imenujejo. De pa njegove zemeljske ostanke na Krajnskimi in sicer v Ljubljani imeti želimo, pa ni to naša misel, de bi se s tem hotli ponašati, ali pa ga v prazen ogled imeti; temuč naš namen sega v vero, po kateri nam tudi zemeljske ostanke kersanskih junakov, posebnih služabnikov in prijateljov Božjih gre v časti imeti, nad čimur je Bog sam svoje dopadajenje, svojo mogočnost in dobrotljivost dostikrat očitno pokazal. Res, de je celi svet tempelj Božji, in de je v enim oziru vse eno, naj truplo njegovo tu ali tam počiva; vemo pa tudi, de so se marsikdaj cele mesta, ljudstva, dežele za truplo kaciga aposteljna, marternika ali apostoljskiga moža potegovale. Kaj pa, de zastran našiga Knobleherja tiste dognane gotovosti nimamo, kakor pa pri svetnikih, že od Cerkve zato spoznanih, vender pa si ga drugači kakor že v nebesih misliti ne moremo. Vém še dobro iz duhovskiga semenisa, kako je za razsiro Božjiga kraljestva med neverniki ves gorel; spomnim se še ginljive prošnje do papeževiga poslanca na Dunaji zavolj sprejetve v propagando, ki nam jo je bral, iz ktere je puhtelo živo spoznanje sreče v kersanstvu, preserčna ljubezen in usmiljenje do neznanbogar, ter duh praviga misijonarja; vém, de je zavolj tega že ovére in težave imel, še prejden je iz Ljubljane prišel; vém, de je bil že tačas pripravljen na vsakoršno terpljenje in zatajevanje, in v razširjanji sv. vere terpeti in tudi neznanu smert storiti si je v nar veči srečo štél. To pa po-

vém le bolj iz lastniga nagiba in iz blaziga, častiljiviga spomina do ranjega, kakor pa de bi samo s tem koga v kaki reči hotel preveriti. S tem le svoje lastne želje bolj vterdim, de naj bi se truplo ranjega ali saj kak del njegov (glava) sem prepeljalo, in v Ljubljani v kateri cerkvi (pač v šenklaški cerkvi) primerno shranilo; ako bi se ne celo truplo, ampak le nekteri posamni udje (glava, roke —) sem spravili, naj bi se nekaj v un Škocijan dalo, kjer je bil rojen — s tem bi se tudi željam ondotnih Dolencev vstreglo. Spominek naj bi ravno v tisti cerkvi se postavil, v kateri bi se njegovi zemeljski ostanki shranili. Tako silo veliko bi pa, menim, to prepeljevanje (zlasti samo nekterih udov) vendar ne stalo, de bi se ne moglo lahko zgotoviti. Všeč je meni tudi ta gospod Hicingerjev svet, de kar bi darovi čez omenjene stroške znesli, „naj se oberne v prid afrikanskega misijona, bodi si v zrejo malih zamurčkov (jez bi rekel ljubljanskih), ali v podporo misijonarjev (slovenskih, bi jez rekel, kadar bi kateri bili), ali v zidanje kake cerkve v Afriki, po imenu sv. Ignacija, sploh pa kot stojeca naredba „Knobleherjeva zaloga“ (Knoblechersstiftung), ne ko memgredoča izdaja“. — Kar pa tukaj pišem, pa le bolj zato pišem, de Tebi ad personam svoje misli v ti reči bolj razodenem; branim Ti pa tudi ne, v „Danici“ kaj porabiti ali omeniti, kar bi se Ti prav in primerno zdelo. — Z Bogam!

P.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. V nedeljo, 22. vel. serpana po 5. zjutraj je oznanovale topovskih strelav 101 z gradú veselo rojstvo (zvečer po 10., 21. vel. serpana) cesarjeviča naslednika. Po vsih cerkvah je bila naslednjic po veliki sv. maši zahvalna pesem in zahvalno slovesno mašo v stolni cerkvi, pri kateri so bili pričujoči deželni poglavar z višjimi vradi iz vsih redov, je spremljalo tudi streljanje. — Bog naj milostno vzame ta cesarski cvét v svoje sveto varstvo, naj ga obilno olepša s čednostmi njegovih visokih staršev, ter ga ohrani dolge leta v povikšanje sv. Cerkve, blagor narodov in v veselje slavne cesarske rodovine.

Iz Šent-Jurja pri Kranji. 28. vel. serpana. V. P. 24. t. m. smo imeli v tukajšnji farni šoli očitno izpraševanje. O té priložnosti so prevzvišeni, visokočastiti novoizvoljeni prošt ljubljanske stolne cerkve, gospod Anton Kos, kakor viši šolski ogleda zadnjikrat nas s svojo pričujočnostjo počastili. — Ker so bili Oni nekđaj tukaj kaplan, so vsim odradenim, kakor preljubljeni duhovni pastir, dobro znani; ni ga, de bi od Njih kaj lepiga povedati ne vedil, ni ga, de bi Jim hvaležin ne bil, in Jih priserčno ne ljubil. Te občutke spoštovanja, hvaležnosti in velike ljubezni do Njih pa so želeli dobri starši ljubljenu gospodu o Njih odhodu od nas po svojih otrocih sporočiti, in si tako pohleven prostorček v Njih preblagim spominu ohraniti.

Po dokončanem izpraševanju velé visokočastiti gospod prošt cesarsko pesem zapeti, in po té še kake druge svete pesmi, in razdelé naj pridnišim šolarjem zaslužene darila. Na to pristopi šolarček, in v imenu vsih lepo zaprosi, ter Jim podá naslednjo pesmico, naj bi jo sprejeli, in v slovo zapeti privolili; in na ljubeznjivo privoljenje jo takole povzamejo:

Pogledati solnca je milo,
Ko skriva za gore obraz;
Tako se je nam užalilo,
Ko pojdete Mili! od nas.

Hvaležno nas dajte pisati,
V svoje ljubezni spominj;
Ki Našga Vas čmo imenovati,
Ljubežin ne vé za spreninj.

Na višjo stopnjo je povabil
Vas rimski cerkveni gospod.
Ničce Vas ne bode pozabil,
Ko pojdete. Oče! od tod.

Očeta ste nam se skazali.
Ste naših bli starsev pastir.
Nad nami ljubó ste čuvali.
Odperali blagrov nam vir.

Naj Bog Vam stotero poplača.
Dobrote, težave, skerbi.
Vse hudo od Vas naj obrača.
Ko škofja Vas kapa slavi!

Lih, kakor je dom naš pri Krajni.
Kjer Kokra se v Savo zmeni.
Tako v ljubezni, spostovanji
Čmo z Krajnci Vas pomniti mi.

Bog z cvetjem naj pot Vam potrésa.
Ki naša jo solza kropi.
De pridete v svete nebesa,
Kjer solz in spremene več ni.

Naj spremlja to naše vošilo.
Vas, prošt, prečastiti gospod!
Če Bog da, se bode spolnilo
Na zemlji in tudi ondot.

Ginjeni s to pesmico, katero je slavni gospod Poženčan prav iz serca Šent-jurjanov zapisal, in jej je pridni učenik gospod Jakob Praprotnik, milo, zmožnosti otročji primerjeno melodijo poskerbel, so prevzvišeni gospod prošt učenikam in učenceam in vsim faranam se prijazno zahvalili; nam obljubili, de hočejo nas vse v svojih molitvah pomniti; vsim pa so solze oči zalile, ko smo klečé od Njih se sv. blagoslov prejeli.

Podali so se zadnjic prevzvišeni gospod prošt, spremljani od vsih pričujočih, v farno cerkev sv. Jurja, sebe in nas vse varstvu tega svetnika priporočiti, čigar čast in hvalo so Oni pred 30 leti tukaj tako iskreno povisevali, in večno in časno srečo Njegovih faranov tako zvesto oskerbovali.

Bog pa, Vam prevzvišeni gospod prošt! daj, de v svojim novim, imenitnim in obširnim poklicu se veliko in veliko let v prid in blagor vsih srcčno, zdravo in Bogu dopadljivo ravnete!

Iz Lokavea na Goriškem. (Popis cerkvene obletnice. Pri nas se vsako leto obhaja lepa slovesnost sv. Lorenca, kteriga spomin je 10. vel. serpana, pa letas smo doživeli naš veseli dan nedeljo popred, to je, 8. vel. serpana. V saboto precej po 6. zvečer so se začeli zvonovi veselo glasiti, oznanovaje svojim prebivavcam prihodnji veseli dan; k temu je začelo pokanje možnarjev razširjati svoj glas po širjavi in vabiti tudi vnanje sosede k pobožnosti prihodnjiga dneva. Potem so bile litanije z blagoslovom. Še enkrat k koncu zadoni pokanje možnarjev v slavo vsigamogočnega Boga in Stvarnika vsih narodov. —

Cerkev se je prav lepo ozalísala in vsi altarji so bili s cveticami in zelenimi vójicami olepšani; sveče so bile v lepim redu po altarih in vsaka je imela svojo cvetlico na sredi pripeto. Na altarji in ob obeh stenah po cerkvi je že 20 majhnih lampic lepo migljalo s svojo svitlobo. Prav iz serca morem reči, kdor koli stopi v tako ozalísano in ovenčano cerkev, se mu bo serce odperlo in zdihnil bo: O Gospod, tvoja hiša je res hiša molitve in svetiga veselja. Vse je že pripravljeno; zdaj so začeli zvonovi veselo se glasiti in kličejo ljudi v cerkev. Častivredni naš gospod fajmošter od farne cerkve sv. Kriza se pripeljejo, pri nas lepo slovesnost sv. Lorenca obhajat. Zjutraj so opravljali naš domači gospod duhovni pastir. Zvonovi potihnejo in v cerkvi že vse luči lepo svetijo v čast Božjo. Zdaj pridejo g. fajmošter iz zakristije pred altar in z njimi še 5 družih gg. duhovnov, obhajat lepo slovesnost, ktera se je začela ob desetih. Odprejo tabernakelj in napravijo lepo moštranco z zalim vencam ovenčano, ktera je bila pred nekimi meseci kupljena.

Vse je bilo v mirni in sveti tihoti. Gospod fajmošter se obernejo po cerkvi in zapojó „Pange lingua“, zvonovi se oglasijo, možnarji pokajo, ljudstvo popada na kolena in časti Gospoda nebes in zemlje. Gospod fajmošter se začno naprej po cerkvi pomikati in vse ljudstvo vstane in se poda med petjem in zvonjenjem naprej v lepi procesii po odločeni poti, po kateri so bili po navadi 4 altarji, de se je pobožnost opravila in vernim zbranim sv. blagoslov (zegen) podelil. Lepo je viditi dolgo rajdo pobožniga ljudstva, od vsih bližnjih sosesk skupaj zbrano. Letas pa je bilo tudi kakih 30 majhnih deklie v lepi versti pred duhovnimi, vse v belih oblačilih in z lepimi venci na glavi, kar je bilo prav dopadljivo znamenje svete nedolžnosti. Tako gremo pobožno naprej; na sredi pokopalisa so se častivredni gospod fajmošter ustavili in so opravili molitve po mertvih. Potem gremo naprej do cerkve, tam je bil še zadnji evangeli z blagoslovom; potem gremo v cerkev, kjer so orgle veselo zapele, in ljudje so cerkev napolnili.

Zdaj vse utihne in eden gospod kaplanov stopijo na

leco in imajo nagovor od škode in nje povernitve bližnjimu, ter so živo skazovali, da nobeden ne more v nebesa, dokler vsiga ne poverne bližnjimu, kar ga je škodoval, kolikor koli mu je le mogoče. Potem je bila nadalje peta sv. maša. Med mašo je bil tudi ofer. Naš časti in hvale vredni gospod fajmošter so s tako pobožnostjo in s svojim močnim petjem Božjo službo opravljali, da je bilo vsim dopadljivo. Opravilo se je dokončalo po eni popoldne. Ob 4. so bile pete litanije Matere Božje, in so se možnarji glasno pokali, in dosti vnanjega ljudstva je veselo pričakovalo opraviti svojo zadnjo molitev v ti cerkvi: k časti Božji in sv. Lorenca. Bog daj, da bi bilo tudi nam v zveličanje! — Z Bogam!

Iz Šent-Andreja na Koroškem. 20. vel. serpana. Od 7.—19. kimovca (septembra) se bo obhajal v Celji sveti misijon, in sicer ob enim v nemškem in slovenskem jeziku. Nemški misijon, ki ga bodo vodili trije OO. jezuiti, se bo obhajal v nemški ali tako imenovani klosterski cerkvi; slovenski pa, ki ga bodo vodili sami milostljivi knez in škof s pomočjo še nekterih drugih duhovnov, v mestni farni cerkvi.

(Pač lepo priliko imajo tudi Ljubljancani, bodi si slovenskiga ali nemškiga jezika, se enkrat misijona vdeležiti, ker je Celje z Ljubljano po železnici tako tesno sklenjeno. Porok smo jim, da tukaj bo vse izverstno, kako pa še le zveličavno za dušo! Pač marsikoga tiši težka butara že dolgo časa na njegovi vesti; kje je lepši priložnost, jo odložiti kakor pri misijonu? Kdor ni čisto brez čutila, mora vendar le spoznati, da mir vesti je nar večji dobrota na zemlji, celo bolezen je lažje preterpeti, kot dušno težo. Vr.)

Na Reki. 30. vel. serpana. — Dans smo slovesno končali letašnje šolsko leto. Ob 9. zjutraj se je začela peta maša z leviti, na koncu je bila zahvalna pesem in blagoslov. Ob 10. so se zbrali viši gostovi, gimn. vodja, učniki in učenci v lepo napravljeni šolski izbi, kjer so se potem delili šolski darovi. Dva govora, latinski in nemški, sta bila pred delitvijo; dva, ilirski in laški, pa za njo. In na zadnje je zadonela še cesarska pesem. — Iz gimn. programa se vidi, da je bilo letas le 93 učencov in 3 postranci ali privatisti, med njimi tudi nekaj Slovencev — tedaj v primeri z drugimi gimnazijami le majhno število. Ne manjka se sicer tu pripravljavnih šol, vendar jih le malo gre v latinske šole, ker si drugot lože in pred kruh služijo. Napredek (klasifikacija) pa je v poglavitnem dober. — Drujkrat kaj več. Bog!

Iz Rima. 23. vel. serpana. J. Z. Včeraj zgodaj dopoldne se je bilo tukaj že razglasilo naznanilo zastran rojstva avstrijskiga cesarjeviča. Zvečer je bila slovesno razsvitljena Beneška dvorana, ki je stanovanje e. k. poslanca v Rimu, in tudi nemška narodovna cerkev S. Maria dell' Anima in ondotno ptujsko sprejmišče ali gostišče.

Dansi je bila iz ravno tega namena v imenovani cerkvi S. Maria dell' Anima slovesna pontifikalna sv. maša (Missa votiva), ki so jo imeli prečastiti vikši škof knez Hohenlohe. Pričujoči so bili: e. k. poslanec pri rimskem stolu, grof žl. Colloredo s svojim spremstvom vred, število družih častnikov in veliko tukaj bivajočih Nemcev; imenjem zlasti, velikiga prednika (generala) jezuitarskiga reda, Collegium germanicum (nemško sobivališče), in veliko nemških redovnikov. Po škofovski maši je bila sveta slovesnost z zahvalno pesmijo sklenjena, k kateri so bili Njih svetost, papež, pričakovani; zavolj slabiga vremena pa so bili pooblasteni Njih Major Domus, Monsign. Pacca, ter so v Njih imenu pričujoči bili. Koliko veselje je ta dogodba zbudila, so bili priča obilni pričujoči pri tem svetim opravilu, da bi zedinjeni naj obilnišiga Božjiga blagoslova prosili nad Njega, ki ima enkrat cesarsko krono nositi in biti varh kraljestva Božjiga na zemlji, to je, sv. kersanske katoliške Cerkve.

Drévi bo pri e. k. poslancu diplomatska malica.

De so kardinal Silvestri (ki se še niso z Dunaja ver-

nili) izvoljeni za varha avstrijskiga naroda v Rimu, je mende že znano.

Vodja pri nemški narodovni cerkvi S. Maria dell' Anima, profesor dr. Flir, je od Nj. apostoljskiga veličanstva nasvetovan ko „uditore della Rota“ za avstrijsko cesarstvo (namesto kard. Silvestri-a), in Njih svetost ga bodo v kratkim slovesno v to čast zvolili.

Iz Bukaresta. (Dopis). Z globoko žalostjo sim iz „Volksfrda.“ zaslišal, da so verli gospod provikar dr. Knobler in njegovi tovarši tako nepričakovano pomerli, in edino tolažilo mi je naznanilo, da so vse osirotene misijoniša vendar z misijonarji dobro previdene; vošim pa iz globočine svojiga serca, da bi Bog domače (zamursko) duhovstvo v blagor misijonu milostno obudil. Knobler v resnici zasluži čast, ki ste mu jo namenili, in v ktere dosego zdaj delate, in zanesljivo je, da bo verno domorodstvo Slovencev skupaj spravilo stroške za prevažo in spominek. — Ako moj ljubljence G..... svojimu poklicu zvest ostane, hočem tudi nadalje v R. za njega storiti, kolikor se bo le dalo. (Več pri Vr.) — Že ko sim bil v Ljubljani, sim besedo dal, da hočem za bratavšino ss. Ciril-Metoda v Bulgarii delati, kolikor bodo moje slabe moči pripustile. Te obljube nisim nikoli iz spomina izpustil. Veseli me, da zdaj že zamorem previkšimu škofu Slomšek-u, prečast. opatu Vodušek-u in vam v tolažilo naznaniti, da je s škofijskim določkam dokončno sklenjeno, da se bo ta bratovšina v Bulgarii napravila. Prepričan, da nam imenovana družba svoje pomoči, ta namen doseči, ne bo odrekla, prosim da bi nam 1.500 podobic ss. Ciril-Metoda poskerbeli, in ko jih v roke dobimo, hočemo precej pričeti to pobožno delo. (Za zdaj hočemo slovenskih podobic poslati, bilo bi pa dobro, da bi se pozneje dobile tudi z ilirskim spisam. Vr.)

Vendar ne le duhovne, tudi tvarivne (materielne) pomoči bi se prederznil prositi za naš ubožni misijon, ki ga je velika nesreča zadela, ker se je cerkev v Beluni poderla. Je tedaj v resnici pobožna občina iz 1.500 duš brez Božje hiše, itd.

V Bukarestu, 5. vel. serp. 1858. Dr. Fr. Richter.

V Benetkah sim bil o sv. Jakupu. *) Šel sim tje z O. provincialam, zastran nenavadne slovesnosti, bil je namreč O. Paškal Vujčić, franciškan, še le 32 let star, za Pulatiškiga škofa v Albanii posvečen. Posvetili so ga Benečanski patriarh, preč. gg. Angelo Ramazoti, sv. Jakopa dan. Vpričevala sta ko asistenta preč. Manfred Bellatti, škof iz Cenade, in preč. Anton Gava, škof iz Feltre in Bellune, ki so se pa škofovski službi odpovedali in zdaj zopet kot poprej v Cenadski duhovščici npravno učijo. Tudi naš general, preč. O. Bernardin žl. Montefranko, so bili iz Rima prišli.

4 dni sim bil v Benetkah in v 4 dnéh, ker sim vendar veliko okoli lazil in silno veliko ljudi vidil vsih stanov, le vendar nisim slišal nobene tudi nar manjši kletvine ne; to je lep spomin, ki sim ga iz Benetk prinesel. Vprašam, kod bi mogel po naših slovenskih krajih hoditi, po katerih vaséh se premikati, po katerih mestnih ulicah šetati, da bi mi kletvina, ki je iz pekla doma, na ušesa na donela? donela iz umazanih ust smerkolinov, ki se po ulicah potikajo in kvarte mešajo, ali pa sem ter tje skačejo, kugle premetavajo in v pregerdo preklinovanje svetosti in svetnike mešajo.

Če je vera po apostelnovih besedah (Rim. 10. 17.) iz poslušanja, poslušanje pa po Kristusovi besedi; je tudi preklinovanje iz poslušanja, poslušanje pa po besedi ne Kristusovi, ampak satanovi, ktero brezvestni starši v mlade serca, ki so za vsako slabo seme kar pripravna zemlja, za vsak nič nepremišljeno sejejo! Od preklinovavskih staršev izhajajo preklinovavski otroci. Kdor tega ne veruje, naj gre v Benetke, pa naj se varuje, da s svojim brezbožnim jezikom ljulike med pšenico ne priseje.

*) Ker je ta sicer osebni dopis imeniten za občinstvo, nam dragi prijatelj ne bo zameril, če ga razglasimo. Vr.

Razgled po keršanskim svetu.

Novorojeni cesarjevič je bil 23. u. m. ob 2. popoldne v Laksenburgu po dunajskim vikšim škofu slovesno kersen in je prejel ime: Rudolf Francišk Karol Jožef. Kerstni boter so mu bili svitli nadvojvoda Francišk Karol. — Od vsih strani po cesarstvu se sliši, da mnogoteri domoljubi mnogotere in velike dobrote skazujejo in dobrotne naredbe ozirama na ta veselí dogodek napravljajo, zlasti tudi udje cesarske rodovine. — V hvaležin spomin zavoljo novorojeniga cesarjeviča bodo svitli cesar napravili novo bolnišnico na Dunaji, ki se bo „Rudolfoviše“ (Rudolfs-Stiftung) imenovala. Obsegla bo prostora za nar manj 1.000 bolnikov, in Nj. veličanstvo so odločili do 8800 štirjakov (štirjaških sežnjev) svojiga lastniga zemljiša v cesarskim vertu („Kaisergarten“) ob Landstrassi. — V Satmaru na Ogerskim se bo v kratkim napravilo sobivališče za jezuite, za katero so ranjki škof Ham zalogo zapustili. — V Monakovim je umerla zamurka pri kacih 12 letih, Katarina Eše. Pzgt. pravi, da je pravo dušno veselje, pri smertni postelji taciga otroka biti. „Koliko močna vera in koliko zanesljivo upanje jo poživlja! Od strahu še govoriti ni, več pa od sladkiga veselja, ki njeno dušo napolnjuje. V petik je prosila svojo strežnico, naj ji lepih cvetic prinese, po kakoršnih v vsi svoji bolezní ni vprašala. Kaj pa hočeš s cveticami? Moram vender nebeskimu Očetu lepih cvetic seboj nesti, ako umerjem, je bil odgovor. Kako priprosta pobožnost! Prinesla pa je svojimu nebeskimu Očetu lepo čisto dušo, ki diši ko predrag cvetlični venec. Umerla je skorej smehljaje brez vse smertne vojske. Lepa smert je pravo tolazilo in povračilo za ves trud, ki ga kdo mora z bolnikam imeti. Take duše niso predrago odkupljene za darovani denar, akoravno judežaki govoré, da bi se zamoglo s tem denaram kej boljšiga storiti.“ — Na Francoskim se protestanti pogosto povračujejo nazaj v naročje svoje matere sv. katoliške Cerkve; takih je n. pr. v Gard departement-u poslednji čas 40, v tem ko bibliške in druge nekatoliške družbe z vsimi svojimi obilnimi dnarnimi darovi komej kake 3 ali 4 duše k odpadu preslepajo. — *Moniteur* ima naglo naznanilo iz Kitajskiga, da se bo Kina keršanstvu odperla, in misijonarji bodo povsodi smeli učiti. Kitajski poslanec bo v Pariz prišel. Postave zoper razširo keršanske vere so odpravljene. — V zveznih ameriškanskih državah katoliško prebivavstvo vedno bolj vzmaguje. Pri poslednjim popisovanji v mestu Louisville-u se je našlo 27.000 katoličanov zmed 58.000 prebivavcov. Na severu in na jugu, na jutru in večeru se godi neprenehama veliko delo spreobračanja, sicer brez šuma, pa z vspeham, pravi „Cath. Miscellany“. Vsaki teden oznanjuje dnevnik nekatere prestopne v kat. Cerkev, zdaj posameznih oseb, zdaj celih rodovin. Večidel pa se jih očitno ne razglasuje. Poslednji čas je Pater Fuenkem celo luteransko deržino v Kanadi (s pogojem) kerstil; P. Laufhuber, pobožin jezuit, je sprejel 12 protestantov v Berlin-u v kat. Cerkev. Ravno ta je bil od samih protestantov povabljen, v neki protestanski cerkvi pridigati, in je privabil več ljudi v sveto Cerkev. 29. vel. trav. se je 5 odrašenih v Thompsonville-u odreklo krivoverstvu. — Iz Sardinije pregnani jezuiti so pred nekaj leti v Kalifornijo pribežali; in našli so tam svobodo in pokoj, pa tudi varno pribežališe v starih samostanih, ktere je protestanska pravi Cerkvi povernila.

Domače duhorne vaje.

svetó živeti in zveličano umreti.

(Dalje.)

Očiševanje od korenin greha. Obravnali smo že korenine greha, ki so v umu in volji; zdaj se moramo ozreti še na korenine greha, ki so v početnih močéh naše duše vrašene. Perva korenina so prirojene nagnjenja. Tukaj je sedem naglavnih grehov drevo hudiga. Nobeden ni popoinama čist naglavnih grehov, raz-

loček je samo ta, da je eden k temu, drug k drugimu bolj nagnjen. Ako ne veš prav, zoper kteriga zmed tih sedmerih modrasov se ti je nar bolj vojskovati, glej na to, kaj de ljudje od tebe in tvojih napak sodijo, ali kaj de sam od sebe praviš, kadar se pred spovednikom odkritosereno tožiš. Tu tedaj začni svojo vojsko, in pa tako, da napred zatreš hujsi in očitniši razodevanja in moči tiste pregrebe, potem pa manjši in neznatniši. Čudo bi moglo biti, ko bi se skoz čas eniga mesca svoje hudobe skorej do čistiga ne znebil. Slehernimu je znano, koliko človek premore, ako vse svoje moči v eno samo reč vpre. Ako spomin vedno misli na hudobijo, kako bi jo premagal, ako um vedno prevdarja, kako huda je pregrešnost tajiste hudobije, ako jo volja z vsimi močmi vedno preganja, je komej mogoče, da bi ta kača zamogla še dalje svojo glavo zoper tebe vzdigovati in ti škodovati. Vsaki dušni lastni, kalini ali temperamentu so rade posebne napake pritaknjene: otožniki so radi sumljivi; negudniki — leni; serbečniki — poželjivi, burkasti, kvantarski, širokoustni; osorniki — prevzetni in togotni.

To vojsko pa takole začni. Zjutraj vsak dan obnovi terdni sklep, da saj ta dan ne svojimu nagnjenju ne tistimu grehu, v kteriga si nagnjen, nočeš čisto nič privoliti; — recem saj ta dan, zakaj na to ti zdaj ni misliti, kaj se bo naslednje dni zgodilo, da ti misel, ne vem kake dolge vojske, serčnosti ne podere. Potem beri, premisljaj ali se pogovarjaj z bogaboječimi in zvedenimi ljudmi od pregrešnosti in hudih nasledkov tiste napake, zoper katero se vojskuješ, ali pa od nasprotne čednosti. In poslednjič, ako pride nevarnost, da bi imel vtisti greh pasti; si prav močno prizadeni, da ravno nasprotno storiš. Ako te tedaj lenoba nadlega, ostani ravno zato delj časa v sveti molitvi. Ako te časti željnost in prevzetnost podlezuje, molci sam od sebe in hvali svojiga bližnjiga. Ako se nečistost vzdiguje, stori kar hitro obljubo čistosti, postavi za eno uro. Ta čas se bo že v boljši obrnilo in spregledal boš, kako grozno bi se bil kesal, ko bi bil privolil. Tako vedno in vselej vnovič stori, ko nevarnost pride, in ako bi se namerilo, da bi padel, nikar serčnosti ne zgubi, temuč hitro se vzdigni in z veči serčnostjo napadi svojiga sovražnika. Tako resničnemu in serčnemu trudu Bog zares ne bo pomoci in gnade odrekel, in kako srečin in vesel boš vender, ko boš tistiga sovražnika premagal, ki se ti je neprenagljiv zdel, in ti je nebeske vrata zapiral, morebiti skoz dolgo časa. (Dalje sl.)

Brobline.

Jezuitarske pravila za sleherniga

(Od saniga sv. Ignacija.)

1. Vse v veči Božjo čast.
2. Ako hočeš popravljanje na pravim kraji zaceti, začni sam pri sebi.
3. Do vsih pravičen, do nikogar enostransk, to je zlato pravilo v družbi z ljudmi.
4. Nikoli se na stanovitno dobroto ne zanašaj; velikrat se sreča nar pred oberne, kadar se vse po sreči izhaja.
5. Tihota na morji je pogosto bolj nevarna, kot naj nevarniši vihar, nar hujsi sovražnik je, ako nobeniga sovražnika nimaš.
6. Ravno tam se zaupanje naj više povzdigne, kjer se človeške zanašanja nar globokejši potopijo; zakaj, kjer vsa človeška pomoč odstopi, tam se Božja pomoc začne.
7. Kdor se ljudi boji, nič velicega za Boga ne stori.
8. So primerljeji, da le odrezanje gnjiliga uda celo telo ohrani.
9. Kolikor radodarni si ti, toliko radodarni je Bog do tebe.
10. Moder mora biti, kdor hoče druge modriti; pokoren, kdor hoče drugim zapovedovati.
11. Kdor prepogosto kaznuje, kaže več gospodarjivosti kot rednosti.
12. Veselim se, ko vidim dobre zdrave, hudobne bol-

ne; ker uni zamorejo svoje moči v Božjo čast obračati, le-ti pa se s svojo boleznijo k Bogu poverniti.

(Zdravica.) Ko sim sedel poleg fajmoštra H., pri-poveduje Sailer, in sim mu napil, rekoč: „Bog živi vse, ki naji ljubijo“, mi fajmošter besedo preseka, rekoč: „In vse, ki naji sovražijo“. Tedaj me je pretresla taka velikoserčnost, in prešinilo mi je dušo: Kaj pač veli-ciga je, ljubiti nje, ki nas ljubijo, sej tako delajo tudi ne-verniki.

(Nezapopadljivo.) Sv. Tomaž Akvinski pravi, de dve reči ste mu bili zmiraj nezapopadljivi; prvič: kako bi zamogel kdo vesel biti ali se smejati, ki dan na dan v smertnih grehah brez pokore živi; drugič: kako zamore kdo, ki se je Bogu zročil in hoče duhovsk imenovan biti, kej družiga misliti razun na Boga.

(Boj se) 1. goljufov, 2. velike vode, 3. ženskih in neslanih babežev!

(Pričakuj) 1. za netreznost bolezni, 2. za greh kazni, 3. za dobroto nehvaležnosti.

(To je prava ljubezen), ki bogoljubniga brata spoštuje, grešniga posvari, je pričujočimu dobrovoljna, ne-pričujočiga ne zaničuje, slabiga ne zapusti. (Roban M.)

(Trije nauki mnogim dolgohlačnikom.) 1. Pred sv. Rešnjim telesam se mora poklekniti. 2. Pred sv. Rešnjim telesam se mora vselej poklekniti. 3. Pred sv. Reš-njina telesam se mora na obe kolena poklekniti.

Sladko ime Marija.

Sladko, sladko ime,
Marija! tvoje je:
Zvezda zgodnja si, Marija,
Si Danica presvetla!
Če temote duh me zviija,
Svetla si mi lučica;
O sveti, sveti mi,
Danica svetla ti!

Sladko, sladko ime,
Marija! tvoje je.
Vsa nedolžna d'vic Devica
Čista, modra, sveta si,
Neomadežna cvetica,
Skrivna roža čistosti.
Devica čisti me,
Marija prosim te.

Sladko, sladko ime,
Marija! tvoje je.
Si prečudna mila mati.
Milo tvoje je sercé,
Češ pomoč otrokam dati.
Zbrisať grenke vse solzé.
Marija ti povsod
Mi mila mati bod'!

Sladko, sladko ime,
Marija! tvoje je!
Ti Marija si Kraljica
Vsega, zemlje in nebes,
Vselej močna pomočnica,
Kdor zaupa v tebe res.
Me vidiš v britki sil'!
Kraljica smil' se, smil'!

Sladko, sladko ime,
Marija! tvoje je!
Rajske, si Marija, vrata,
Skrinja sprave in miru,
O Marija, hiša zlata,
Hiša Božjiga Sinu.
Pripelj' me v zlati kraj.
Marija, v sveti raj!

Marešič.

Mili darovi.

Za afrikanski misijon:

Dobrotnica 1 gold. — G. P. P. 3 gold. — G. fajm.
Kašp. Šoklič eno pistolo. — S Podkrajja 17 gold. 46 kr. —
Dobrotnik 30 kr. — Vdova iz Vertojbe 1 gold.

Za misijon gosp. Olivieri-a:

G. P. P. 1 gold.

Duhovske zadeve.

Spremembe v lavantinski škofii. Gosp. Juri Tofant je izvoljen lokalist v Stranicah. — Gosp. Henrik Križan, kaplan v Pilstanju, pride za duhovniga namestnika v Doblje, v Pilstanj pa za kaplana novoposvečeni gospod Matevž Novak. — Gosp. Mihael Plahuta je prestavljen za kaplana v Kaplo, gosp. Jožef Jereb pa v Klobasnico. — Gosp. Blaž Hermeter gre zavoljo bolehnosti v začasni počitek.

Za dr. Knobleherjev spominek.

Prenesek od 1.—5. naznanila 4 cekini in 488 gold. 39 kr.

Gospod Blaž Petrič na Ipavskim	2 gold. — kr.
Franc Peruci, učitelj na Ipavskim	1 " — "
6 deklet iz Ipavskiga Sembida	2 " 33 "
Prečastita šmarska dekanija pri Liti je k temu, kar so nekteri gospodje posamezno že dali, poslala zbirko 23 gold. od naslednjih dobrotnikov:	
Gospod Jožef Burger, dekan v Šmartnu	5 " — "
Lorenc Bernik, kaplan v Šmartnu	2 " — "
Jern. Mijlar, fajmošter v Polšnjeku	1 " — "
Sim. Jan, kaplan v Polšnjeku	1 " — "
Jern. Reitz, fajmošter pri sv. Jurji	2 " — "
Ign. Okorn, kaplan pri sv. Jurji	1 " — "
Jan. Čebašek, fajmošter v Svibnim	1 " — "
Jož. Boner, fajmošter v Radečah	1 " — "
Fr. Povše, kaplan v Radečah	1 " — "
Matija Marolt, farni vikari na Primskavim	1 " — "
And. Rojic, lokalni kurat v Javorjah	1 " — "
Mart. Urankar, lokalni kurat v Štangi	1 " — "
Jož. Zupancič, lokalni kurat na Jančjim	1 " — "
Jan. Lavtar, ekspozit v Košici	— " 20 "
Helena Godec z Jančjiga	1 " — "
Matija Anžur z Jančjiga	1 " — "
Helena Omahen z Jančjiga	— " 20 "
Gospod Fr. S. Adamič, učenik v Šmartnu	1 " 20 "
Iz Sent-Andreja na Koroskim, njih več skupaj	29 " 12 "
Prečastita kočevska dekanija je poslala 37 gold. od naslednjih dobrotnikov:	
Gospod Mihael Wolf, dekan v Kočevji	3 " — "
Fr. Svetlin, kaplan v Kočevji	3 " — "
Mat. Kulavic, kaplan v Kočevji	2 " — "
Jan. Rozman, kaplan v Kočevji	2 " — "
Jož. Krombholz, fajmošter v Starim logu	1 " — "
Ign. Jerin, fajmošter pri Fari poleg Kostela	3 " — "
Mih. Zupan, kaplan pri Fari poleg Kostela	2 " — "
Ant. Jakšič, fajmošter v Osivnici	1 " — "
Mart. Teršinar, fajmošter v Dragi	2 " — "
Peter Vartol, lok. administr. v Getenici	1 " — "
Lor. Kermel, ekspoz. v gornjim Skrilu	1 " — "
Jan. Lobe, fajmošter v Mozelu	1 " — "
Jan. Dovič, kaplan v Mozelu	2 " — "
Sim. Vajvoda, lokal. v nemški Loki	2 " — "
Jan. Olipič, fajmošter v Koprivniku	1 " — "
Jan. Germ, kaplan v Koprivniku	1 " — "
Udal. Zupan, kaplan v Starim logu	1 " — "
Mat. Ševel, lok. v Topli rebri	1 " — "
Mart. Barlič, lok. v Polomu	1 " — "
Juri Peče, lok. v pokoji	1 " — "
Juri Steurer, fajmošter pri Stari cerkvi	2 " — "
Jan. Juvanec, kaplan pri Stari cerkvi	1 " — "
Alojzi Thelian, kaplan v Čeremošnjici	2 " — "
Smrekar v Ljubljani	2 " — "
Potočnik, kaplan pri sv. Petru na Štaj.	1 " — "
Anton Kosmerl v Ljubljani	2 " — "
Nekdo	— " 12 "
Gospod Jož. Marešič, kaplan v Vodica	3 " — "
Andrej Poklukar v Gorjah	1 " — "
Gospod Bl. Bl. fajmošter	6 " — "
Iz Teržiča	— " 30 "
Gospod P. P.	1 " — "
A. M. iz P.	1 " — "
J. Š. iz P.	1 " — "

Skupaj: 113 gold. 27 kr.

S poprejšnjim: 4 cekini in 602 " 6 "

Zastavica: Zakaj so jele ženske obroče na obleki nositi? Vganka:

‘oaz’ ep iq po de vnd au ‘oaz’

Popravek. V mojim spisu z Dolenskiga v „Danici“ list 15, stran 119 v 27. versti se je zoper mojo voljo vrinil pogrešek, zato prosim naj častiti bravci berejo namesto „1.500“ le „150“. J. V.

Današnjimu listu so priložene: „Monita de servandis in statu clericali“, quae RR. DD. sacerdotes tabulis marginatis inclusa ceu speculum vitae semper ob oculos habere possunt.